

M. 12421:1.
Landskap: Småland Upptecknat av: E. J. Heuberg
Härad: Uppvinsinge Adress: Urskult
Socken: Ekeberga Berättat av: J. A. Jansson
Uppteckningsår: 1907 Född år 1866 i Lekaryd.

1. Ja, se det var litet olika det. Vi började klockan 5 på morgonen och höll sedan på så länge det fanns glas i deglarna. Det kunde hända att man slutade redan vid middagstid på lördagarna. Var det någon som behövde ta fritt av någon särskild orsak så kunde han be arbetsledaren om lov; det var sällsynt förstås att någon gjorde det. Annars var arbetstiden mellan kl. 6 på morgonen till kl. 6 på kvällen. Det blev 8-timmars lag först i början av 1900-talet.

Ja, man gjorde så fint man kunde. Ibland var man tillsammans flera familjer särskilt under midsommarhelgen och då gjordes det särskilt fint. Man satte in litet löv och blommor och på bruket restes en midsommarstång. Vi hade alltid musik i hemmet. Folk var mycket musikaliska förr och det fanns många som kunde spela fiol. Varenda söndag så spelade vi psalmer men också andra bitar. Det fanns ju en musikkår vid bruket. Det var många som lärde sig spela där. Det kom ut en musik-

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 12421:3.
Landskap: Småland Upptecknat av: E. J. Heuberg
Härad: Uppvinsinge Adress: Urskult
Socken: Ekerberga Berättat av: J. P. Jansson
Uppteckningsår: 1957 Född år 1866 i Leharych

för de minderåriga. Det fanns barn som arbetade vid bruket och de var bara en 5-6 år gamla. De bars på ryggen av sina pappor till arbetet och hade till uppgift att blöta formarna och hålla dem öppna. Det var rysligt med detta barnplågeri och de starkt ars barnen blev alldeles förärvade. Allting har blivit mycket bättre nu för tiden.

3. Det berodde på arbetet. Började vi 6 så fick vi stiga upp klockan 5. De söndagar vi var fria så gick vi upp när vi ville och det kunde nog bli rätt sent ibland helst om man hade haft hårt arbetet under veckan. Vi var 12 mästare vid bruket och vi hade var sin pojke som skulle se till att vi blev väckta i tid. De kom och väckte oss kl. 5 varje morgon och när vi kom till arbetet så skulle allt vara i ordning så att vi slapp att själva bära fram verktygen och annat som behövdes. Vi mästare räknades som finare än alla de andra och fick alltid gå på kalas till själve förvaltaren. Även glasblåsarna räknades för att vara förmer än de andra.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 12421:5.
Landskap: Småland Upptecknat av: E. J. Heenberg
Härad: Ljusålingen Adress: Urohnut
Socken: Ekeberga Berättat av: J. P. Jansson
Uppteckningsår: 1957 Född år 1866 i Leharyd 3

patronen hade sin bostad. De hade alltid 2 rum och kök och en del hade pigor också. Så nog var det rangskillnad både då det gällde kläder och bostäder.

6. Ja, man gick i Ekeberga kyrka. Folk gick mer i kyrkan förr än de gör nu. Vi som var vid bruket var dock inte så kyrksamma som bönderna. Men det var ju tillbörligt att man gick så mycket som möjligt var. Det var några stycken som nästan aldrig gick till kyrkan och det var de som söp mest och levde sämst. De var dagsverkare vid bruket och inte nådiga att möta när de hade fått litet sprit i kroppen.

Nog borde man ha gått till nattvarden mer än man har. Jag har bara gått fram två gånger och det var många år sedan sist. En del gick nog till nattvarden mer än andra men det var inte många. Men det fanns såna som gick till kyrkan varenda söndag och de hade då alltid svarta kläder på sig. Ja, glasblåsarna hade fräck förstås när de gick till kyrkan. Man skulle vara finklädd annars ansågs det att man skände ut kyrkan.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 12421: 7.

Landskap: Småland Upptecknat av: E. J. Heberg
 Härad: Leysvådinge Adress: Urohu
 Socken: Emberga Berättat av: J. R. Jansson
 Uppteckningsår: 1957 Född år 1866 i Leharyd

4

[Källof]
Vänkano

Jag är konfirmerad i Aringsås kyrka för en som hetade Kjellov (?).
 Han blev visst kontraktsprost innan han dog för några år sedan. Det var en
 sångare och talare av Guds nåde. Sträng var han inte precis och det var
 roligt att läsa för honom. Han kom till Hälleberga sen och var då här
 och hälsade på mig. Strax efter konfirmationen kom jag till Kosta glas-
 bruk. Mina föräldrar var bönder och jag var den femte i ordningen av sex
 barn, så jag var tvungen att skaffa mig ett yrke. Vi hade en granne som
 hade släkt i Kosta ~~xxx~~ som var glasblåsare. Han lejde mig hit för han ville
 ha en pojk som kunde hjälpa till. Jag fick 1.25 om dan till att börja med
 och av det fick jag betala 75 öre för maten så det blev inte mycket över.
 Men jag fick ju hjälp hemifrån så jag redde mig gott i alla fall.
 8. Nej, det känner jag inte till. Det fanns inga såna där frireligiösa här
 på den tiden. De har inte haft någon god jordmån här i dessa trakter. Det
 fanns förstås såna som försökte värva anhängare för sina sekter och de

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 12421: 8.
Landskap: Småland Upptecknat av: E. J. Heuberg
Härad: Leppvisholm Adress: Leshult
Socken: Ekeburga Berättat av: J. P. Jansson 5-
Uppteckningsår: 1937 Född år 1866 i Lekaryd

höll en del möten men jag tror inte att det var många som gick dit.

1907 kom socialdemokraterna hit och då var det inte roligt att vara hyttmästare. De hade stora strejkmöten där såna där agitatorer uppviglade folket. De spottade på oss när de såg oss och vi fick kalla ut polis för att kunna klara oss. De där demokraterna var allt ett otyg i början men det är klart att det har blivit bättre sedan. Men då var det nästan livsfarligt att gå ut för en förman. Mästarna och glasblåsarna hade nämligen en annan åsikt om strejker och sådant än de vanliga arbetarna. De brukade arbeta när de andra strejkade men det gick ju inte i längden förstås. De brukade hålla sina möten på söndagarna och då många gånger när de andra var i kyrkan.

1885 bildades den första nykterhetslogen här i Kosta och jag var med om att grunda den. Vi hade mystiska sammankomster med en massa hemligheter och där var folk av alla slag med. Där var en sann demokrati och ingen skillnad mellan mästare och andra.

9. I allmänhet gick vi väl ut och spatserade och lyssnade på orkestern som

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

Landskap: Småland M. 12421:10 Upptecknat av: E. J. Heenberg
Härad: Loppvådinge Adress: Urskult
Socken: Emberga Berättat av: J. R. Jansson
Uppteckningsår: 1937 Född år 1866 i Leharyel

i Kosta och så är det än i denna dag. Jag tror att de är en 21 man i musiken nu för tiden. Jag har aldrig varit med i den men det skulle ha varit roligt att ha fått lära sig spela ordentligt. Nu är en väl för gammal för sådant förstås.

11. Ja, inte var det någon skillnad på hur de gamla och de unga firade söndagen. De höll ihop familjevis på den tiden. Det är annat nu för tiden. De ogifta äldre arbetarna söp nog rätt så kraftigt förstås. Spriten var ju billig på den tiden och det var populärt att supa sig full. Det ansågs vara "kärigt" på något sätt.

12. Dansa, ja, det har vi alltid gjort här i Kosta och så var det väl vid alla glasbruken. Det ansågs inte vara någon synd för då hade ju alla varit stora syndare. Kortspel ansågs däremot vara synd om man spelade om pengar. Här har funnits riktiga spelgäng som har spelade bort tusentals kronor. Var det någon fattig arbetare som hamnade i ett sådant gäng så kunde han bli av med allt han ägde på en enda kväll.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

ACC. N:R M. 12421:12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sträng men vi tyckte om honom i alla fall. Han hette Gustaf Fogelberg och var förvaltare hela min första tid vid glasbruket. Alla måste hälsa på honom när de mötte honom annars blev han galen. Först i och med organisationerna så kom begäran om högre löner och kortare arbetstid. Det blev hårda förhandlingar med arbetsgivaren. Han förstod inte arbetarnas krav utan tyckte att det var bra som det var. Så blev det långvariga strejker men såna förekommer inte numera.

— 2